

Gamla nyheter i kortformat

Avdelningen nostalgiskt gods representeras den här gången av en styck Rundnos, en aningen modernare Scania LB110 och så något helt nytt – Åkar & Förarnytt – en tidning i kassetform. Välkommen till Norvinges Nostalg.

TEXT OCH FOTO: BOSSE NORVINGE

Rundnos i Hälsingland

I bildarkivet finns ett fotografi på en Volvo Rundnos.

I vilket sammanhang bilden använts i tidningen Lastbilen är oklart men närmare efterforskningar visar att det är en Volvo L 248 av 1949 års modell. Den levererades januari 1950 till åkeriägare Albert Östäng i Forsa. På den tiden var det en dragbil för påhängsvagn och troligen då för AB Godstrafik och Bilspedition.

Tre år senare hamnade den hos AB Hudiksvalls Bilaffär. Den byggdes då om från dragbil till flakbil genom en ramförlängning, och försågs samtidigt med ett fem-meters flak, antagligen på uppdrag av Bertil Elfving i Högen, Bergsjö som sedan brukade den under fyra års tid. Därefter levde den ett år hos en trädgårdsmästare i Bjuråker innan den 1958 skrotades i Matnäs, Sörforsa.

FOTO: SVENSK ÅKERITIDNING ARKIV

Tidig sidlastare

Byggnads AB Ilvén & Källkvist i Göteborg slog på stort och köpte en Scania LB110 ny 1969. Till den en sidlastare för 30-fotsflak från Bengt Simbergs Maskin

AB, den andra tillverkade siman. Efter den kopplades ett släp för ytterligare ett 30-fots flak. När Platzer Bygg AB köpte Ilvén & Källkvist valde de att sälja ut bilarna med körning för Platzer. Harry Anderson Åkeri AB nappade och fick förutom 110:an, sima-trailern och två släp även ta över chauffören. Platzerbilarna gick bland annat med byggelement till radhusbyggen i Stockholm och i retur blev det gipsskivor från Strängnäs tillbaka till fabriken i Lindome. Laglig hastighet var 40 kilometer i timmen för ekipaget men det hände att polisen sa att de kunde hålla 60. Chauffören Berndt Mattsson som hängde med över till Harry Andersons startade längre fram i tiden eget – B. Mattssons Åkeri AB.

Kortvarig tidningskonkurrent

1989 när varken webbnyheter eller hemsidor fanns, och kommersiell radio och TV var nytt, dök ett alternativ upp; Åkar & Förarnytt – en tidning i kassetform.

En smakprovskassett spreds och i annonser erbjöds en årsprenumeration för 686 kronor och då ingick ett fack för tolv kassetband. Varje månad kom en kassett fylld med en och en halv timme information, reportage, tävlingar och roliga historier, allt varvat med blandad musik framförda av originalartister.

Distributionsförarnas arbetsmiljö behandlades så som vägavgifter och miljö. Bland annat intervjuades SÅ:s nye vd Jan Johannisson och det nystartade YFR – Yrkesförarnas Riksorganisation fick lite utrymme. Vad hände med den grejen förresten?

Kassettprojektet blev inte långvarigt. Redan i maj 1989 gick utgivaren Nordic Musikmedia i konkurs så några fler kassetter än fem blev det inte för pengarna.

Gemensam taxa

Förr i tiden påverkade Svenska Lasttrafikbilägareförbundet prissättningen i branschen. Man gav på sin tid bland annat ut foldern Fjärrtrafiktaxa innehållande tabeller där lämpligt pris enkelt kunde räknas ut baserat på godsets vikt och körningens kilometer. Broschyren för 1966 innehåller även instruktion för transporter av slakteriprodukter och rekommendationer för andra särskilda transportuppdrag.

I skriften kan även utläsas att det 1966 rekommenderades 15 kronor per mil för dragbilar vilket omräknat i dagens penningvärde hamnar kring 130 kronor. Visserligen drog dåtidens fordon mer än idag men dieselpriiset med skatter bör procentuellt ökat betydligt mer än penningvärdet.

Chaufförlivet dokumenterat

Författaren och fotografen Ingemar E. L. Göransson dokumenterade livet på en stor lastbilscentral i Linköping under 1970-talet. Som chaufför på Linköpings Express & Ordercentral från 1973 fram till 1986 dokumenterade Ingemar med sin kamera kamratskapen och den hårda vardagen på åkeriet, och det är det materialet som ligger till grund för fotoboken ... Ett svunnet arbetsliv ... Utöver drygt 120 svartvita fotografier från arbetslivet och storlockouten finns kortfattade beskrivningar av författaren och Linköpings Express & Ordercentralens historia. Den 154-sidiga fotoboken ... Ett svunnet arbetsliv ... är tryckt i 500 exemplar, kostar 290 kronor och kan beställas på www.ordochkultur.se

GARAGERAPPORTEN

Arbetshäst från väst

De medeltunga Volvolastbilarna från 70-talet är knappast de mest eftertraktade i veterankretsar. Annat var det förr. Volvo F85 var på sin tid populär och användbar inom många områden. Sven-Olof Börjesson i Vättnäs utanför Göteborg har en F85 från 1975.

Modellen tillverkades 1965 fram till 1978 och hade sin föregångare i Raske TipTop. Sven-Olofs F85 från 1975 kom i trafik först 1977 då den från Bil & Truck såldes till Nils Nilssons Åkeri i Göteborg, ett idag aktivt och välkänt åkeri med anor tillbaka till 1917.

1994 hamnade den hos Agnes Maskin i Stenkullen.

De skulle ha den som veteran, berättar Sven-Olof om bilen som inte har varit körd något större sedan tiden på Nils Nilssons.

Efter några snabba ägarbyten vintern 2012 köpte Sven-Olof bilen av Conny Videgren i Alingsås, då med 39 625 mil på mätaren.

Sven-Olof har alltid varit jordbrukare men har också kört lite lastbil. Dels hos sin kusin som har timmerbilar och dels på Arla i Göteborg under 70-talet, och då i en Volvo F86 dragbil med mjölktrailer.

Idag är jordbruksmarkerna utarrenderade och pensioneringen väntar bakom hörnet.

– Då är det bra att ha lite grejer att pyssla med, säger Sven-Olof och syftar på lastbilen, en F85 med Hiab 245 kran och trevägstipp.

Så mycket har Sven-Olof inte gjort med den då den var i gott skick vid övertagandet.

– Jag har satt på en solskärm och lackerat det mesta invändigt, berättar Sven-Olof.

– Nu är den avställd och står uppallad för jag ska göra iordning den lite.

Just nu arbetas det med underredet och framvagnen. En massa gammalt smörfett avlägsnas men någon ramlackering lär inte behövas.

– Den tidigare ägaren har blåstrat och lackerat men jag kan ju bättra på den lite, berättar Sven-Olof och tillägger att lite slangar på motorn kan behövas bytas.

– Har just börjat ta tag i hytten, berättar Sven-Olof och förklarar att det återstår lite svetsjobb på golvet vid dörrarna, få bort småbucklor och därefter spackla, slipa och lackera hytten.

– Jag vill ha rätt kulör som Nils Nilssons Åkeri hade och det skulle varit roligt om jag kunde få ha deras åkeritext också. Jag får fråga dem när det blir aktuellt.

– Man får ta lite undan för undan och jag vill kunna köra med den samtidigt, säger Sven-Olof som gärna vill åka på några träffar under året. Förra året blev det en träff som utgick från Timmersdala samt träffen på Munkebergs säteri utanför Hjo.

– Det kommer inte att bli en helrenoverad lastbil i nyskick, avslutar Sven-Olof Börjesson.

En rullande renovering av en arbetshäst från väst helt enkelt.

Tävla med tidningen

Till nästa månad frågar vi efter en tillverkare.

1. Scania-Vabis

X. M.A.N

2. MAZ

Skicka ditt svar till akeritidning@akeri.se, eller med vanlig post: Svensk Åkeritidning, Box 7282, 103 89 Stockholm.

Märk kuvertet Nostalgitävlingen.

Senast den 6 april behöver vi ha ditt svar.

Rätt svar i förra lästävlingen var Volvos värde som varar – en välanvänd slogan på sin tid. Det visste Anders Eliasson i Munkfors som vinner SÅ-Åkeriförlagets nyligen utgivna film "Är du med?".

Vi säger grattis och skickar filmen.

Filmen "Är du med?" kan återigen köpas från Svensk Åkeritidning på DVD.